

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgs

Spionen.

 Lördagen, den 2 December, 1769.

Vårt Götheborg är, utan twifvel, en af
 prydligaste Städer i Riket. Ut för-
 tiga täcka och kostsamma, både enskilda och
 almäna bygnader, lär vår Domkyrka i ans-
 seende til des prydnader, i synnerhet dem hon
 i senare åren fått, förtjena upmärksamhet.
 Ifrån år 1755 wil jag här lemna öfver
 Götheborgs Domkyrka en kort Historia,
 hwilken jag, tid efter annan, uti Sålspä-
 rker wis samlat. Blifwer hon uti et eller
 flera mål ofulkomlig; så lär jag, fölgakteli-
 gen ärhålla tilgift.

Nämda år, eller 1755, blef Herr Joh.
 And. Lamberg, Kyrko = Föreståndare efter
 Herr Eric Christophersen. Samma år döds-
 de Herr G. Cahman, då Herr Peter Sö-
 derberg Carlsson förordnades i hans ställe.

Straxt börjades den nya Altar, tafels
 uppsättande, som några år förut war i Stock-
 holm beståld, och betalt, samt året förut ned-

sånd. Förgylningen, utom uvsätningen, kostade 10000 Dal. R:mt. Til första Advents Ebudagen, samma år, war hon försdig, och inwiades af då warande Domprosten Herr Doctor Wechel.

Äfwen detta år bbrjades med försärdigandet af en ny Prädikestol, på hwilken Bildhuggare och Snidkare arbetet kostade 2700 Dal. S:mt, och blef denne särdig wid slutet af år 1756. Samma år målades äfwen stolarne och förgylldes, wid stora gängen med egta, men på små gängarne, med oegta förgylning. Taket under Läktarne målades äfwen, hwilket arbete med Prädikestolens förgylning kostade wid pass 4000 Dal. S:mt, och som Kyrkan wid 1755 års slut redan war uti 2000 Dal. S:mts skuld; så war för des Föreståndare intet annat medel äfrigt, til et så kostiamt arbetes fortsättjande, än at, genom samling, skaffa tillräckeliga medel.

Med den ädle Magistratens Auctorisation blef detta verkställt, och wiste de förmögnare af denna Stadens hederwärda Borgerskap, wid detta tilfälle, et hedrande wedermåle af nit för Kyrkans pyhdnad, genom et sammanstott af ungefärligen 1000 Da'. S:mt. I kraft här af gjordes, detta år, ej allenast en betydelig reparation på Tornet, utan ock på Kyrkans grafwar, genom nya stulse-murar, at förtiga flera nya fenster-karmar. Likaledes blef ock Kyrkan nu hwitlimmad inuti, och

och steg Smed- och Mur-arbetet til mer än 2000 Dal. Smt.

Ifrån den tiden blefwo, på några år, inga betydliga förbättringar gjorda; men, under denna mellantiden, hafwa Herrar Kyrko- och Föreståndarne beflitat sig om, at både genom lån, och en nyttig inrättning, rörande beklädning i Sorgehus, föröka Kyrkans Capital.

År 1762 blef Herr Ewen Schale Kyrko- och Föreståndare efter Herr Peter Söderberg; och år 1767 sågo Herrar Kyrko- och Föreståndarne sig i stånd, at samla ämnen til en ny Kyrko- och Benhus. Denna senare bygnad företogs i början af år 1768, efter Herr Siverstens och Riddaren Carlbergs dessein, och med Magistratens samtycke. Benhuset är så rumligt inrättadt, at, uti et under jorden afdelt rum, kunna 40 likkistor nedsättas, och har Magistraten bifallet Herrar Föreståndarnes mogna project, at alla lik, som i Kyrkan begrafwas, från den 1 April til den 1 Octob. skola där insättas, til undwiskande af skadelig luft, om sommartiden, och sedan flyttas in i grafwarne. Nämda benhus är uppfördt af tegel, täkt med järnplätar, och hedrar så wäl den hederwårde Stadens Architect, som Herrar Föreståndarne.

Wår täcka Kyrka behöfde nu en mur: Denne, af 468 alnars längd, har nu i år både blifwet börjad, och til största delen full-

Konnad: fsten är af gråsten; sjelfwa muren af tegel, och är täkt med stor huggen Dlandssten. Portarne, 5 til antalet, äro rumlige med bly täkte och af klinkert upförde.

Detta senare widlöftiga arbetet är således på tvåanne somrar både börjadt och fullbordadt, och lär kostnaden, efter hwad jag har kunnat utspionera, gå til mer än 20000 Dal. S:mt.

Allfelig Medborgare! är det icke hugnesligt, at uti wår järn-tid, här och där få se Medbröder, som just tyckas glömma sin egen fördel, för at befördra det almännas. Huru ofta händer icke det ibland oss at denna senare lider för den förras skul?

Den är en ärlig Borgers-man,
Som ej mot nästan brukar rånker,
Som då han på sig sjelfwer tänker,
Ser almant wål för eget an.

Kyrko-tidningar.

Förslaget til Romeleds Sacellanie är i dag, eller den 29 Nov. i Dom-Capitlet, uprättadt. Den Sjuttonde (17) Januarii nästkommande år, ärnar Consistorium completera det på Förslaget til Onsala Gåll, efter afslidne Commministern och Vices Pastorn, Herr För. Melch. Odehnius, ledigt blifna rummet, hwilket genom wanligt anslag, de Sökande til underrättelse, kundgjordt är.

På Förslaget til Warbergs Comministrature

ture äro Vice-Pastorerna Herrar Olof Apelsberg, Elias Ekerman, och Adjuncten Herr Nils Gabr. Lund af Magistraten, på Borgerskapets därstädes anhållan, upförde.

Genom Nådiga Skrifvelse af den 24 Octob. nästlidne, har Hans Kongl. Majestät Göt. theb. Consistorium i nåder förståndigat, det med Tråslöfs Pastorats återbeträttande skal förhållas på enahanda sätt, som sedan 1693, då bemänte Pastorat, bestående af Tråslöfs Sökn och Warbergs Slots Församling, blifwit för Regalt förklaradt; så at den af Commendanten och Riddaren af Kongl. Sverds-Orden, Herr Ewen Kellander i underdånighet gjorda ansöknig, at Commendants ämbetet på Warbergs Fästning måtte i Nåder, blifwa återställt i den rättighet, at förestå Slots Präst, som det samma fördom skal egt; men under Slots Församlingens förening med Tråslöfs Sökn, af obekanta ordsaker i senare tider förloradt; ej runnet nådigt bifall.

Kundgörelser.

Den sedan år 1755 frånvarande Böckares eller Tunnebindares Gesällen Johan Wilhelm Freyer ifrån Königsberg, och, i fall han icke mer lefwer, hans Bröf, eller andre Arfwingar, eller Testamentarier, så ock alle de, som förmena sig kunna göra något anspråk uppå hans egendom i Königsberg, af

hwad grund och ordsak det hålst wara må,
blifwa edictaliter och peremptorie fallade och
stående, at inför Högådle Rådet i Kongl.
Preussiske Huswuds och Residence, Staden
Königsberg den Tjugumionde (29) Martii
1770 ofelbart sig infinna, wid förlust af all
rätt och talan, om sådant warder försummadt.
Hwilket til esterrättelse ländet. Götcheborgs
Rådhus den 10 November 1769.

Borgmästare och Råd.

På Post-Contoiret härstädes finnas Troll-
hätte Sluswerks Lottsedlar til Decemb. må-
nads Deozning, hwilka til och med den 6
dito försäljas, emot 15 Dal. 6:mt för en
hel lott, och 7 Dal. 16 öre för en half dito.

Gifwes härigenom tillkänna, at uti Staden
Weenersborg, på Rådhuset den 29 nästkom-
mande Januarii, Kl. 9 för middagen, til den
nestsjudande kommer at försäljas et där i
Staden emot wästra Kyrkoporten belägit hus
och gård, bestående af en tomt med ny äbyg-
nad af 5 inredda rum, tillika med laduhus,
wedbod, stall och såhus. Samwäl försäljes
samma gång et imellan Herr Rådman Lu-
dolphs och Dahlboms gårdar, på stora ga-
tan belägit Färgerie, bestående af en och två
tredjedels tomter, med äbyggnad af twänne
rum; kommandes under detta köp at åtfölja
en stor ny kopparpanna inmurad til 10 tun-
nors rymd, en mindre dito til 2 tunnors rymd,
en linköp af koppar til 20 tunner, med alt
tillbehör,

tillbehör, en weideryp af plankor med järn-
 band och kopparrör, en präsh med järn besla-
 gen träskruf, järnplåtar större och mindre,
 präsh-papper med mera som erfordras, en eke-
 mangel, en öfverflärare, disk med tvåanne
 sager. Linne Tryckerie-werktyg, med 24 st.
 former, en skifwa til glantslärfts beredande
 med sten därtill, en ram til 54 almars längd,
 jämte flera persedlar. Den som finner sig
 hogad til denna handel, behagade på före-
 nämde dag, ställe och tid sig infiana, då när-
 mare öfverenskommas kan, dels om dessa
 egendomars försäljande tillsammans, eller hwar
 för sig, dels ock, om tiden til sammans betas-
 lande, som, i fall så ästundas, kan hälften,
 eller tvåtredjedelar af köpeskillingen, et eller
 tvåanne år, hos köparen, emot ränta och så-
 kerhet i egendomen få innestå.

I höst insaltadt fett oxe-kött, fritt från
 halsar, tillika med nyligen inkommit godt bord-
 och kök-smör, i sjerdingar och ottingar, samt
 sextondedelar, jämte grön-saltadt fläsk i sidor,
 på-saltade oxe-tungor, ost och åtskilliga an-
 dra waror, finnas til salu hos Handelsman-
 nen Herr Peter Bagge, jun. boende hos H.
 Elisier Bagge på stora Hammegatan.

Hos Herr Carl D. Swensson, finnas föl-
 jande til köps: ossa, olifwer, capris, anjovis,
 inlagda walnötter, alt uti flaskor: korn- och
 hafre-gryn, cumming uti tunnetals, kårade
 tåg-wirke tjöckre och smälare, bly uti tackor,
 åfwen

åfwen gammalt hålt-järn, rapart-talljor med behöriga tåg i, järn-fefotter, samt större och mindre Ryflåders hudar; åfwen 5 stycken 12 pundige järn-kanoner.

En fattig Hustru har förliden Onsdags afton på gatan borttappat en violett luden wante, med södd hwit ros omkring tummen; skulle någon rättfint förenämde wante uptaget, han ware så rättfint at gifwa det tillänna på Tryckeriet, des omak skal hederligen förskollas.

Utur en årlig mans hus på stora Hamnegatan är för 2ne weckor sedan bortkomne 6 stycken gräsprållige ånder: den som om samma kan gifwa någon uplysning, och det på Tryckeriet tillänna gifwer, får nödgattig wedergållning.

Goda och friska Wählnötter, som til bå tre conservation ligga uti fina gröna skahl eller foder, finnas för billigt pris på et ställe, som jag nämner. Åfwen lemnas anwifning på infyltade gurkor i ottingar, samt Bruneller i askar.

Til salu utbjudes et exemplar af 1 och 2 delen utaf en Bok, kallad Clavis Linguae Latinae, jämwal pränumerations-sedel på de öfrige delarna af bemålta bok. I sit ånne är boken ypperlig, och exemplaret kan hos mig beses och lösas.

Härmed följer et

Bihang

Bihang til Spionen, N:o 48.

Min Herre!

Er løfte om fritt tiltræde til et Spion i
synnerhet af Prænumeranter, forsikrer
mig om, at følgende får indføres. Forblifver

v. m.

Min Herre!

Er retfærdighed er østidig: edra tanker indføres
altså her. Forblifver

Ø.

Huruvida utgiftvandet af det, ifrån Smittes
tiska Boktryckeriet, nyligen utkomna pa-
per: Utdrag af et Wälborne Herr Af-
fessor Swedenborgs Bref m. m. står af
förena med Kongl. Tryckfrihets- Förordnings-
gen, det lemnas gerna til deras präfwande,
hvilke sådant, såsom ämbets skyldighet ällige
ger at präfwa. Jag ser nog, at där äro sa-
ker, som gå öfwer mit begrepp, bland hvil-
ka är och den, huru Victor kunnat lämpa
på sig Matth. 10 v. 16, sedan han förut be-
rättat, huru han spisar wid Furstars och förs-
nämnares bord, samt blifwit af högre och lä-
gre så öfwerflödigt wäl bemött, at ingen wäl

tes

ret honom ogen, utom en enda Biskop J. hvars försarande han dock har tappret nog at föragta.

Dyligt lemnas i sit wärde. Men hwad som mig, icke mindre än många flere angår, är at weta til hwem detta bref är skrifwit. En det wil synas, som wore denne här i Götteborg, och må hända af wår Dome Herks Församling, af hwilken ock jag, samt öfwer 7000 själar med mig, äro ledamöter. Som det nu offentliggen angifwes i detta nämnda trykta bref, det nysnånnde Swedenborgs wån händt den besynnerliga olyckan, at des nyligen afidna hustru, skulle, i stället för anwising til Christelig döds beredelse, blifwit förförd af twånne Präster, på et så oårhörde groft sätt; at desse män warit både konstige och ogudaktige nog, at sätta hånnes tankar i sällskap med onda andar: så leder detta til den aldra ämmaste fasa och förargelse. Allmänheten som af sådane offentliggen angifweller lätt kan bringas i qwäljande misstankar, nu emot en, nu emot en annan af alla wåra wårda och älskade själesörjare, fordrar billigt öfwen som jag, at denne Herr Swedenborgs wån, som nu lätit et sådant owanligt och grusweligt brätt ifrån Trycket Lundgöra, måtte med alraförsta offentliggen namngifwa desse twånne Förförare, samt för wederbörliga andeliga och werldsliga

sliga Domstolar dem lagsöka och till straff befördra. Han måtte anse detta, för sin egen heder skul, så mycket nödigare, som han nu mera annars ådrager sig och sin wän Herr Assessor Swedenborg den skamliga och brottsliga notan, at hafwa emot oförvundne oskyldige Prästmän, blott af fanatiskt usfänighet utfarit med grofwaste osanningar, och domedelst på oansändigt sätt gifwit föes argelse.

N. M.

Rundgörelser.

Et wär är utur et hus i Masthugget borgstulet. Wästarens namn är W. Strong, och numret är 1001.

Hos Bokhandlaren Herr J. G. Lange finnes en piece, kallad en ganska märkwardig berättelse om en Förf Läkares, wid namn Friedrich Wilhelm Authenrieths, gudlösa lefnad och samma omvändelse, hwilken i America år 1764, för begången inbrotts stöld, blef från lifwret dömd 20., emot 16 öre G.mt.

På samma ställe finnas ännu: 1) Allmänna Handels-Historien och Betenstapen, jämte nödiga Tabeller öfwer Werel och Cours, samt Wäl, Wärtts och Wigts jämförelse, imellan Sverige och utrikes orter, af Grofs handla

handlaren Eric Zettersten, för 3 Dal. S:mt stycket. 2) Afhandling om Wynn och Bannquen, för 2 Dal. S:mt exempläret. 3) Några Anmärkingar angående vår gamla Psalmbok, som ännu brukas, och des förbättring, i anledning af den nya Prof: Psalmboken, för 9 öre S:mt stycket. 4) Beskrifning af gbra gode och wälsmakande dricka af omåtkat korn, för 4 ö. S:mt. stycket.

Äfwen finnas där Fruntimmers Almanacher, wäl och nått i sidentyg inbundne, för år 1770.

General-Majoren och Commendeuren Rudbeck's Memorial til Rikens Höglofl. Ständer, af den 11 Novemb. 1769, finnes för 6 öre S:mt på Stalbergiska Boktryckeriet, samt Utdrag af Borgare-Ståndets Protocoll, hållet wid Riksdagen, den 2 Nov. 1769, emot 2 öre dito.

